

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת דברים

תורת

זכות קיום בא"י תלוי בקיום התורה והמצוות:

דברים פרק א (א) אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן ונצרת ודי זהב: (כב) ותקרבון אלי כלכם ותאמרו זשלזזה אנשים לפנינו ויזפרו לנו את הארץ וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן: פרק ב (ד) ואת העם צו לאמר אתם עברים בגבול אוזיכם בני עשו הישבים בשעיר ויראו מכם ונשמרתם מאד: (ה) אל תתגורו בם כי לא אתן לכם מארצם עד בדרך כף רגל כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר: (ט) ויאמר יקוק אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלזומה כי לא אתן לה מארצו ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה: (יז) אתה עבר היום את גבול מואב את ער: (יט) וקרבת מול בני עמון אל תצרו ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לה ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה: (כד) קומו סעו ועברו את נוזל ארנן ראה נתתי בדרך את סיוון מלך זושבון האמרי ואת ארצו הנוזל רש והתגר בו מלזומה:

שאלות

- א { יש לשאול בהקדם דברי השל"ה הקדוש אשר כל עניני הפרשה קשורים ושזורים זב"ז, ולכן יש להתבונן בהקשר הענינים שנאמרו בפרשה אשר תחילתם תוכחת משה ברמז, ולאחר מכן מאריך בחטא המרגלים, ולאחר מכן כניסת בני"י לארץ ישראל, אך את ארץ עשיו, מואב, ועמון אין להם רשות לרשת, לעומת זאת סיחון ועוג יתגרו בהם מלחמה וינצחו?
- ב { זאת ועוד ענין ההפטרה חזון עובדיה אשר תוכנה תואם לתוכן הפרשה כיצד?
- ג { זאת ועוד הקשר בין סוף במדבר לתחילת דברים?

גבולות הארץ מפני קדושתה:

ונראה לבאר בהקדם שיש לשאול מדוע כפ' מסעי מסופר על גבולות הארץ, ולכאורה הרי בני"י היו גם מעבר הירדן שולטים ולשם מה הגבולות? וכתב רש"י שענין הגבולות הוא למצוות התלויות בארץ. ולכן הוצרכה התורה לתחם את גבולות הארץ היכן היא מקודשת והיכן לא. כי ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ועיני ה' בה תמיד מראשית השנה ועד אחרית שנה, ודבר זה מתוחם ומגבל כי מעבר לגבול חסרות אותן סגולות שיש בארץ.

לכן ניתנה הארץ בירושה דוקא לישראל:

ולכן הקב"ה הוריש את ארץ ישראל לעם ישראל בהיות ורק הם קיבלו את התורה והמצוות וממילא שייכים לקדושת הארץ מפני קיום מצוותיה, ואף גם זאת ציוה להוריש את כולה בשלימות ולא לשיר חלק מהן בארץ כי הדבר יגרום לסבל ומצוקה לעם ישראל כמו שאנחנו רואים היום בזמננו, כמ"ש במדבר פרק לג (נב) והורשטם את-כל-ישבי הארץ מפניכם ואבדתם את כל-משפחתם ואת כל-צלמי מסכתם תאבדו ואת כל-במותם תשמידו: (נג) והורשטם את-הארץ וישבתם-בה פי לכם נתתי את-הארץ לרשת אתה: (נד) והתנחלתם את-הארץ בגורל למשפחתכם לרב תרבו את-נחלתו ולמעט תמעט את-נחלתו אל אשר-יצא לו שמה הגורל לו יהיה למטות אבותיכם מתנחלו: (נה) ואם-לא תורישו את-ישבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשפים בעיניכם ולצניגם בצדיכם וצרו אתכם על-הארץ אשר אתם יושבים בה:

קיום בני"י בארץ תלוי בקיום התורה ומצוות:

נמצא שעיקרה של הארץ לקיום המצוות ולא סתם לשלטון עצמאי, ובלעדי התורה והמצוות אין זכות קיום בארץ. וכמ"ש בפ' אחרי מות ויקרא פרק יח (כה) ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את-ישביה: (כו) ושמרתם אתם את-חקתי ואת-משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוככם: (כז) כי את-כל-התועבת האל עשו אנשי-הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: (כח) ולא-תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את-הגוי אשר לפניכם: וכן כתוב עוד בפרשת בהר ויקרא פרק כה (יח) ועשיתם את-חקתי

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ואת־משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם עליה־ארץ לבטח: (יט) ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה: וכן כתוב בפרשת בחוקתי ויקרא פרק כו (ג) אם־בחקתי תלכו ואת־מצותי תשמרו ועשיתם אתם: (ד) ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו: (ה) והשיג לכם דיש את־בציר ובציר ישיג את־זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: (ו) ונתתי שלום בארץ וישבתם ואין מקרید והשפתי תיה רעה מן־הארץ ותרב לא־תעבר בארצכם:

ולכן משה רבינו מוכיח את בני ישראל בהיות ונמצאים בערבות מואב לפני כניסתם לא"י, ובפרט חטא המרגלים אשר בגללו נבצר מדור המדבר להכנס לארץ. ואף הוסיף בתוכחתו שידעו כי כל זכות קיום וירושת הארץ בידי ישראל תלויה בקיום התורה והמצוות, שהרי כאשר תגיעו לשעיר ארץ עשיו אין להם זכות אפילו פסיעה כיוון שקיים כיבוד אב ואם כמ"ש בתרגום יונתן דברים פרק ב פסוק ה לא תתגורו בהון ארום לא אמתן לכוון מארעתהון עד כמיסת פרסת ריגלא ארום ירותא לעשו יתבית ית טוורא דגבלא מטול איקרא דעבד לאבוי: ונמצא שע"י המצוה של כיבוד אביו ארץ שעיר נשאת בחזקת עשיו.

וכמו כן מואב ועמון זכו שלא יקחו מהם את ארצם מפני הכרת הטוב אשר עשה לוט בהיותו עם אברהם במצרים ואמר אחותי על אשתו ושתק לוט ולא גילה, וזו כוונת תרגום יונתן דברים פרק ב פסוק יט ותתקרבון לקביל בני עמון לא תצור עליהון ולא תתגרי בהון לסדרי קרב ארום לא אמתן לכוון מארע בני עמון ירותא ארום לבנוי דלוט מטול זכוותיה דאברהם יתבית ירותא: ובזכות אותה הכרת הטוב אין רשות לרשת ארצם. ונמצינו למדים שע"י קיום תורה ומצוות מתקיימת שעיר ומואב ועמון בידם, כמו כן הארץ תתקיים בידי בני ע"י קיום התורה והמצוות, ומאידך סיחון ועוג למרות עוצמתם התגרו בהם מלחמה וינצחו אותם כיוון שאין בידם מצוות ובזה הוסבר הקשר בין נושאי הפרשה כמקשה אחת.

הקשר לדברי הפטרה:

ובזה מובן הקשר גם להפטרה כיון שזאת תוכחת הנביא חזון עובדיה בישיעהו פרק א (א) חזון ישעיהו בן־אמוץ אשר חזה על־יהודה וירושלם בימי עזיהו יותם אָחוּזוּ וְחִזְקִיהוּ מַלְכֵי יְהוּדָה: (ב) שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי אָרֶץ פִּי יִקְוֶה דְבַר בָּנִים גְּדֹלְתֵי וְרוֹמְמֵתֵי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי: (ג) יָדַע שׁוֹר קִנְיֹהוּ וְחִמּוֹר אָבוֹס בְּעֲלִיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבוּן: (ד) הוּי גוֹי חֵטֵא עִם פְּכֹד עוֹן זָרַע מְרַעִים בָּנִים מְשַׁחֲתִים עֲזָבוּ אֶת־יִקְוֶה נֶאֱצַו אֶת־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזְרוּ אַחֹר: (ו) מִפְּנֵי־רָגֶל וְעִדְרָאֵשׁ אֵינִי־בוּ מֵתָם פָּצַע וְחִבּוּרָה וּמִכָּה טְרִיָּה לֹא־זָרוּ וְלֹא חָפְשׁוּ וְלֹא רִפְכָּה בְּשִׁמּוֹן: (ז) אַרְצְכֶם שָׁמְמָה עֲרִיכֶם שָׁרְפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתֶּם לְנַגְדְּכֶם זָרִים אֲכָלִים אֲתָה וּשְׁמָמָה כְּמִהַפְּכַת זָרִים: (ט) לוֹלֵי יִקְוֶה צְבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שָׁרִיד כְּמַעֲט פְּסָדִם הֵינּוּ לְעַמְרָה דְּמִינוּ: (יט) אִם־תֵּאָבִו וּשְׁמַעְתֶּם טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ: (כ) וְאִם־תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם חָרַב תֹּאפְלוּ כִּי פִי יִקְוֶה דְבַר: כונת הנביא ללמדנו אותו מסר שלמדנו בתורה שהכל תלוי בקיום התורה והמצוות, ולכן כתב שאם תקיימו התורה והמצוות הרי טוב הארץ תאכלו ולא ההפך ח"ו.

ארץ ישראל השלימה:

הנלמד מהאמור שארץ ישראל היא חלק מתורת ישראל בהיות והיא מקודשת מכל הארצות ואינה סתם טריטוריה של שלטון, כי קדושת הארץ היא שמימית מאת הקב"ה, ולכן היא שייכת רק לעם ישראל ולא לעם אחר כיון שהם עם סגולה מכל העמים ורק להם ניתנה התורה ולא לעם אחר, והוא הטעם למתנגדים לוותר על חלקי ארץ ישראל מפני קדושתה ושייכת במהותא לעם ישראל ויהי רצון שנזכה לראות בביאת גואל ובניין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

בידידות ואהבה
 מרדכי מלכא